

تحریر ، طراحی و تدوین: س. کاشیان
کارشناس مسئول کتابخانه بیمارستان کوثر

آنچه در این شماره می خوانید:

۱. بزرگان تاریخ پزشکی : احمد بن محمد طبری ترنجی
۲. تقویم سلامت : مناسبت های بهداشتی مهم زمستان
۳. اهداف توسعه پایدار (SDG) در پروفایل نویسنده Scopus
۴. جستجوی معنایی چیست؟
۵. اسکوپوس ۲۰
۶. مدرسه طب و بیمارستان جندی شاپور
۷. نمونه هایی از موتورهای جستجوی معنایی

مناسبت های بهداشتی مهم زمستان

دی

* روز ایمنی در برابر زلزله ۵ دی

* روز مددکاری ۶

* روز خانواده ۲۵

* روز هوای پاک ۲۹

بهمن

* روز جهانی کمک به جذامیان آخرین

یکشنبه زانویه

* هفته ارتقاء آگاهی درباره بارداری

۱۴-۲۸

* روز جهانی مبارزه با سرطان ۴ فوریه

* هفته ملی مبارزه با سرطان

۸- ۱۵

اسفند

* هفته ملی سلامت مردان ایرانی ۷-۱ اسفند

هفته پیشگیری از مسمومیت ۱۱-۷

* روز ملی بهداشت محیط ۱۱ اسفند

* روز جهانی کلیه ۱۷ اسفند

* روز جهانی زنان ۱۷ اسفند

بزرگان تاریخ پزشکی: احمد بن محمد طبری ترنجی

ابوالحسن احمد بن محمد بن یحیی طبری ترنجی (م. حدود ۳۶۰ق)

طبيب و فیلسوف قرن چهارم هجری قمری اهل منطقه ترنجه طبرستان بود. وی پس از گذر از ایام کودکی به تحصیل علم پرداخت در حکمت و طب اشتغال یافت و از ابوماهر موسی بن یوسف بن سیار طبیب در طب بهره برد . گویند او در طبابت به مهارت بالایی رسید و در فلسفه و حکمت توانایی یافت.

طبری در طبابت به جایی رسید که لقب «بقراط زمان» و «جالینوس عصر»

را به خود اختصاص داد. در سال های جوانی به همراه استادش در دستگاه ابو عبدالله بریدی از امرای عباسی که دو بار نیز به وزارت رسید، به خدمت مشغول شد. زمانی نیز ابو عبدالله بریدی وی را برای درمان نوعی بیماری سوداوی معزالدوله دیلمی ، نزد وی به اهواز فرستاد. وی پس از درگذشت بریدی، به دستگاه رکن الدوله دیلمی پیوست و غالباً به درمان نزدیکان او نیز می پرداخت.

احمد طبری نخستین پزشک شاغلی بود که راه درمان «جرب» (بیماری گال) را شرح داد و شیوه ابتکاری خود در درمان این بیماری را توصیه کرد. طبری پیرو نظریه مشهور بقراط و جالینوس و زکریای رازی که «طبيب باید فلسفه بداند، طبیب فاضل باید فیلسوف هم باشد» بوده است .

ابوالحسن طبری به رغم خدمت در دستگاه امیران و گرفتاری های ناشی از آن، فرصت سفر نیز بسیار یافته، از شهرهای بسیار دیدن کرده و از آموزه های گروه های گوناگون مردم استفاده کرده است. او بخشی از عمر خود را در طبرستان، ری، اهواز، آبادان، بصره، بغداد، موصل و شام به سر برده است.

احمد طبری اثری در طب از خود بر جای گذاشت که المعالجات البقراطیه نام گرفت. این اثر در بردارنده ده رساله است که در آنها از شیوه درمان بیماری ها بحث شده است. رساله فی القاروره فی احوال البول ، علاج الاطفال ، مقالة فی طب العین ، کتاب العین فی المعالجات و القربادین از دیگر آثار اوست .

ابوالحسن، پزشکی آزموده و مبتکر بوده که ارزش دانش او و به ویژه نظریاتش درباره بیماری های چشم، کاملاً ناشناخته مانده است. در ۱۹۲۷ میلادی محمد رهاب، پس از آنکه "هنری ارنست زیگریست" استاد انستیتوی پزشکی دانشگاه لایپزیگ توجه او را به ابوالحسن طبری و نسخه خطی این اثر او در مونیخ جلب کرد، بخشهایی از آن و به ویژه بخش مهمی از مقاله هفتم درباره بیماری های پوستی را به زبان آلمانی درآورد. از آن تاریخ، دانشمندان اروپایی با این پزشک ایرانی و نوآوری های او آشنایی یافتند. پژوهشهای نوین، چهره ابوالحسن طبری را به عنوان جست و جوی گری بی گیر، آشکار ساخت . تاریخ درگذشت ابوالحسن به طور دقیق روشن نیست؛ ولی مرگ او را حدود سالهای ۳۵۹ تا ۳۷۰ هجری در طبرستان گفته اند.

منبع:

Scopus اخیراً اهداف توسعه پایدار (SDG) را به نمایه نویسندگان نیز اضافه کرده است. SDG ها در سربرگ Impact نمایه نویسنده قابل مشاهده است.

Impact بینشی در مورد خروجی علمی یک نویسنده ارائه می دهد و به محققان کمک می کند تا تأثیر آنها را بسنجند. Scopus با استفاده از مشارکت‌های هدف توسعه پایدار (SDG) و داده‌های استنادی جامع از ۱۰ سال گذشته، به نویسندگان اجازه می‌دهد تا دامنه و اهمیت تحقیقات خود را در میان جامعه علمی جهانی ردیابی و به نمایش بگذارند.

اهداف توسعه پایدار سازمان ملل (SDGs) حوزه‌های تحقیقاتی خاصی هستند که به حل مشکلات دنیای واقعی کمک می‌کنند. آنها بخشی از طرحی برای پایان دادن به فقر، حفاظت از سیاره زمین و بهبود زندگی و چشم انداز همه افراد تا سال ۲۰۳۰ هستند. این اهداف در ۱۷ مقوله دسته بندی شده و به تناسب موضوع مقالات نویسنده، تعداد و لینک مقالات مرتبط با هر مقوله در سربرگ Impact قابل مشاهده است.

این قابلیت میزان تاثیر یک نویسنده در راستای اهداف توسعه پایدار سازمان ملل را به خوبی نمایان می‌کند.

حضرت علی (ع):

شایسته‌ی مرد عاقل آن است که نظر صائب خردمند را بر اندیشه خود بیافزاید

و دانش خویش را به علم دانشمندان پیوند دهد.

[غررالحکم، ص ۳۸۴]

جستجوی معنایی (Semantic Search) از دو کلمه Semantic و Search تشکیل شده است. Semantic به معنای ماهیت شناسی و Search به معنای جستجو است. پس جستجوی معنایی یعنی شناخت ماهیت جستجوها. به بیان ساده، موتورهای جستجو تکنولوژی ای را به کار می‌گیرند تا کاربر در کمترین زمان ممکن به بهترین و مرتبط ترین پاسخ برسد. جستجوی معنایی یک تکنیک پیشرفته بازبازی اطلاعات است که هدف آن

بهبود دقت و ارتباط نتایج جستجو با درک زمینه و معنای عبارت جستجو و محتوای مورد جستجو است. بر خلاف جستجوی سنتی مبتنی بر کلیدواژه که بر تطبیق کلمات یا عبارات خاص متکی است، جستجوی معنایی هدف، زمینه و معنای پرس و جو را در نظر می‌گیرد.

داسکاس جستجوی معنایی را جستجویی می‌داند که نتایج معنادار تولید می‌کند؛ خصوصاً زمانی که موارد بازبازی شده هیچ یک از کلیدواژه‌های عبارت جستجو را دربر ندارند.

با ذکر مثالی دقیقاً معنای جستجوی معنایی را بهتر متوجه می‌شویم. حتماً برای شما هم پیش آمده که در حین جستجو به زبان کیبوردتان دقت نکرده باشید و مثلاً عین عبارت فارسی فوتبال را با حروف انگلیسی وارد کنید گوگل منظور شما را متوجه می‌شود و دقیقاً وب سایت‌هایی با مضامین فوتبال را برای شما نمایش می‌دهد.

این کاری است که جستجوی معنایی انجام می‌دهد.

t,jfhg|

t,jfhg - Google Search

t,jfhgd

t,jfhg 360

فوتبال

t,jfhg 11

t,jfhg ckni

اسکوپوس ۲۰

همراه با ۲۰ سالگی اسکوپوس در تحقیق و نوآوری

۳ نوامبر ۲۰۰۴ - راه اندازی رسمی Scopus

۵

2005 تأسیس کمیته انتخاب محتوا و مشاوره (CSAB)
Scopus Content Selection and Advisory Board is founded

2006 انتشار شناسه‌ی یکتای نویسنده
Release of Author Identifier

2007 انتشار شناسه یکتای وابستگی سازمانی
Release of Affiliation Identifier

2010 اضافه شدن شاخص SNIP و SJR (رتبه‌بندی سایمگو)
Addition of SNIP (Source-Normalized Impact per Paper) and SJR (SciMago Journal Rank) Journal Performance Metrics

2011 انتشار بازخورد نویسنده
Release of the Author Feedback Wizard

2012 ادغام با ORCID
Integration with ORCID

2016 انتشار شاخص سایت اسکور
CiteScore release

2017 استفاده از یادگیری ماشینی با داده‌های اسکوپوس
Use of machine learning with Scopus data

2021 اضافه شدن مخازن پیش چاپ به اسکوپوس
arXiv, bioRxiv, ChemRxiv, medRxiv, SSRN
افزودن کردن داده‌های اهداف توسعه پایدار سازمان ملل متحد (SDGs)

2023 افزودن ویژگی کشف محقق در موضوع خاص و نسخه بتا دستیار هوشمند
Researcher Discovery released and Scopus AI (Beta)

2024 انتشار نهایی اسکوپوس AI همراه با کویپالوت
افزودن اهداف توسعه پایدار SDGs به پروفایل‌های سازمانی و نویسنده

یکی از جلوه های بارز تمدن کهن ایران نگاه به دانش پزشکی است که نقطه عطف آن تاسیس و توسعه دانشگاه گندی شاپور در خوزستان بوده است. گندی شاپور (شاه آباد کنونی)، شهری بود که در سال ۲۷۱ میلادی به دستور شاپور اول ساسانی (۲۴۱ تا ۲۷۲) به دست اسرای رومی و یونانی و به مناسبت پیروزی او بر والریانوس (امپراطور روم) ساخته شد. نیم قرن بعد، شاپور دوم (۳۰۹ تا ۳۷۹) گندی شاپور را پایتخت خود قرار داد و بر توسعه همه جانبه آن همت گماشت. او هنگامی که امپراطور روم (زنو) مرکز علمی بزرگ شهرها را تعطیل کرد دانشمندان نسطوری آن جا را با آغوش باز پذیرفت و پزشکان آن را به گندی شاپور فرستاد. این مهاجرت در انتقال میراث فرهنگی یونان به گندی شاپور اهمیت به سزایی داشت. در سال ۵۳۱ میلادی خسرو انوشیروان (۵۷۹-۵۳۱) به سلطنت رسید. او علاقه وافری به علوم و دانشمندان داشت و اهتمام وافری در توسعه مدرسه پزشکی و بیمارستان گندی شاپور به خرج داد. او پزشکان یونانی و رومی را برای آموزش و پژوهش در گندی شاپور دعوت کرد و بروزیه را جهت آموختن طب سنتی هند به آن دیار فرستاد. همچنین او هنگامی که دانشگاه آتن در زمان ژوستینین (امپراتور روم) تعطیل شد دانشمندان آن را با آغوش باز پذیرفت. در حقیقت میراث فرهنگی خاور و باختر را در گندی شاپور در کنار هم قرار داد. در زمان او تشکیلات منظمی برای امور پزشکی و پزشکان تدوین شد و درجات علمی پزشکان طبقه بندی شد. دروس دانشگاه جندی شاپور به زبان های پهلوی و آرامی تدریس می شد. در سال ۶۵۱ میلادی و در اواخر عصر ساسانی شهر گندی شاپور تسلیم سپاه اسلام شد. در سال ۱۴۸ هجری منصور خلیفه عباسی (۱۵۸-۱۳۶ هجری) رییس بیمارستان گندی شاپور (جورجیس ابن بختیشوع) را جهت معالجه خود به بغداد فرا خواند که پس از آن به تدریج با مهاجرت پزشکان به بغداد مدرسه طب و بیمارستان گندی شاپور رو به افول گذشته و تعطیل شد. این دانشگاه در قرون هفتم و هشتم میلادی در پیشرفت پزشکی اروپای غربی به ویژه با ترجمه آثار دو خاندان پزشکی ایران به نام های بختیشوع (شامل شش نسل پزشک که مدت ۲۵۰ سال دوام داشت) و ماسویه (شامل پدر و پسر) که مسیحی نسطوری بودند کمک فراوانی کرد.

منبع <https://www.sid.ir/paper/12527/fa>

نمونه هایی از موتورهای جستجوی وب معنایی

موتورهای جستجوی وب معنایی به دلیل قابلیت های پیشرفته تری که در درک مفهوم و ارتباطات بین داده ها دارند، به طور فزاینده ای محبوب شده اند. در زیر چند نمونه از این موتورهای جستجو را معرفی می کنیم:

۱. Google با استفاده از گراف دانش Knowledge Graph و الگوریتم های پیشرفته، به کاربران نتایج جستجوی مرتبط و معناداری ارائه می دهد. این موتور جستجو اطلاعات را نه تنها بر اساس کلمات کلیدی، بلکه بر اساس مفهوم و زمینه نیز تحلیل می کند.
۲. Bing موتور جستجوی مایکروسافت نیز از تکنیک های وب معنایی استفاده می کند. Bing تلاش می کند تا با ارائه نتایج مرتبط بر اساس مفاهیم و اطلاعات ساخت یافته، تجربه کاربری بهتری فراهم کند.
۳. DuckDuckGo که بر حریم خصوصی کاربران تأکید دارد، از فناوری های وب معنایی برای ارائه نتایج مرتبط استفاده می کند. DuckDuckGo به کاربران اجازه می دهد تا به صورت ناشناس جستجو کنند و در عین حال نتایج معنایی دریافت کنند.
۴. Wolfram Alpha بیشتر به عنوان یک "موتور پاسخ گویی" شناخته می شود و می تواند سوالات پیچیده را با استفاده از داده های ساخت یافته و محاسبات ریاضی پاسخ دهد. Wolfram Alpha از وب معنایی برای درک بهتر سوالات و ارائه پاسخ های دقیق استفاده می کند.
۵. Yummly به غذا و دستورپخت ها اختصاص دارد، از وب معنایی برای ارائه نتایج مرتبط با سلیقه ها، نیازها و ترجیحات غذایی کاربران استفاده می کند.
۶. Semantic Scholar این موتور جستجو به ویژه برای محققان و دانشمندان طراحی شده است و از فناوری های وب معنایی برای شناسایی مقالات علمی و ارتباطات بین آنها بهره می برد.

سمنان، شهرک گلستان، بلوار امین، فرعی ۶، مرکز آموزشی پژوهشی درمانی کوثر صندوق پستی ۳۵۱۹۸-۹۹۹۵۱
۰۲۲-۳۱۴۲۳۲۹۰

<https://kosarhos.semums.ac.ir/page> +کتابخانه kosarhosp.library@semums.ac.ir

میز امانت، بخش مرجع، مخزن و سایت کامپیوتر: شنبه الی چهارشنبه ۷:۳۰ الی ۱۴، پنجشنبه ۷:۳۰ الی ۱۳
سالن مطالعه: شنبه الی جمعه ۷:۳۰ الی ۲۲

KOSAR LIBRARY NEWSLETTER **فهرنامه کتابخانه مرکز آموزشی درمانی کوثر دانشگاه علوم پزشکی سمنان**

CONTACT US

